

Saksbehandler: Jan Håvard Frøyland

Kommunedirektør/rådmann: Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
059/22	Formannskapet	30.05.2022

Budsjettoppfølgning drift og investering 1. tertial 2022

Rådmannens forslag til vedtak:

Forslag til vedtak drift:

1. Karmøy kommunestyre tar vedlagte økonomioppfølging per 1. tertial til orientering.
2. Det gjøres følgende endringer i budsjettet for 2022:
 - a. Kommunestyret bevilger 1 350 000 kroner til å dekke økte kostnader til kapitaltilskudd til private barnehager fastsatt i Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager §6.

Økt bevilgning drift til tjenesteområde 02 Barnehage: 1 350 000 kroner. Finansieres gjennom økte inntekter for utbytter: -1 350 000 kroner.

- b. Kommunestyret bevilger 1 900 000 kroner til å dekke økte kostnader til driftstilskudd til private barnehager grunnet økt deflator i 2021.

Økt bevilgning drift til tjenesteområde 02 Barnehage: 1 900 000 kroner. Finansieres gjennom økte inntekter for utbytter: -1 900 000 kroner.

- c. Kommunestyret bevilger 3 200 000 kroner til å dekke økte kostnader med ny arbeidstidsavtale for kontaktlærere.

Økt bevilgning drift til tjenesteområde 03 Skole: 3 200 000 kroner. Finansieres gjennom økte inntekter for utbytter: -3 200 000 kroner.

- d. Kommunestyret bevilger 21 500 000 kroner til å dekke økte energikostnader for tjenesteområdene i kommunen.

Økt bevilgning drift til følgende tjenesteområder med oppgitt beløp:

Tjenesteområde	Budsjettøkning
Administrasjon	595 000
Barnehage	668 000
Barnevern	108 000
Bolig	1 744 000
Brann og ulykkesvern	30 000
Helse	526 000
Idrett	996 000
Kultur	877 000
Livssyn	13 000
Næring	724 000
Nærmiljø	64 000
Omsorg	5 215 000
Samferdsel	2 010 000
Skole	7 731 000
Sosial	185 000
Økonomi	22 000
Total budsjettøkning energi	21 508 000

Finansieres gjennom økte inntekter for utbytter på tilsammen: -21 508 000 kroner.

- e. Kommunestyret bevilger 400 000 kroner til å øke formannskapetets disposisjonspost til 500 000 kroner.

Økt bevilgning drift til tjenesteområde 01 Administrasjon: 400 000 kroner. Finansieres gjennom økte inntekter for utbytter: -400 000 kroner.

- f. Kommunestyret øker inntektene i budsjettet for Utbytter under Netto finansutgifter med -31 700 000 kroner. 28 350 000 kroner brukes til å finansiere bevilgningene i punktene 2.a til 2.e. Restbeløpet på 3 350 000 kroner avsettes til disposisjonsfond.

3. Den tilbakeførte premiereserven på 166,84 mill kroner som er satt av til kommunens premiefond i KLP, tas ut over en periode på 7 år, med 25 mill. kroner per år i 2022-2027 og resterende 16,84 mill. kroner i 2028.

Forslag til vedtak investering:

1. Rådmannens budsjettoppfølging investering per 1. tertial 2022 tas til orientering

2. Kommunestyret godkjenner foreslåtte budsjettendringer i henhold til kolonnen forslag til budsjettendring i bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd (2A), spesifisering av sum investeringsutgifter i bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 andre ledd (2B)
3. Kommunestyret vedtar at det settes av 1,4 mill. kroner til tapsfond for startlån i 2022, tilsvarende 2 % av årets bevilgning. Avsetningen finansieres av og beholdes på ubundet investeringsfond. Det opprettes et eget ubundet investeringsfond til formålet for å holde tapsfondet adskilt fra resterende ubundet investeringsfond.
4. Kommunestyret godkjenner revidert låneopptak for 2022, som følge av endringer i forbindelse med budsjettoppfølgning investering 1. tertial 2022.

Låneopptak 2022	
Til finansiering av startlån	70 000 000 kroner
Til finansiering av øvrige investeringer	360 099 000 kroner
- herav til selvkostinvesteringer	251 353 000 kroner
Sum låneopptak	430 099 000 kroner

Formannskapet 30.05.2022:

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

FSK- 059/22 Vedtak:

Forslag til vedtak drift:

1. Karmøy kommunestyre tar vedlagte økonomioppfølging per 1. tertial til orientering.
2. Det gjøres følgende endringer i budsjettet for 2022:
 - a. Kommunestyret bevilger 1 350 000 kroner til å dekke økte kostnader til kapitaltilskudd til private barnehager fastsatt i Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager §6.

Økt bevilgning drift til tjenesteområde 02 Barnehage: 1 350 000 kroner. Finansieres gjennom økte inntekter for utbytter: -1 350 000 kroner.

- b. Kommunestyret bevilger 1 900 000 kroner til å dekke økte kostnader til driftstilskudd til private barnehager grunnet økt deflator i 2021.

Økt bevilgning drift til tjenesteområde 02 Barnehage: 1 900 000 kroner. Finansieres gjennom økte inntekter for utbytter: -1 900 000 kroner.

- c. Kommunestyret bevilger 3 200 000 kroner til å dekke økte kostnader med ny arbeidstidsavtale for kontaktlærere.

Økt bevilgning drift til tjenesteområde 03 Skole: 3 200 000 kroner. Finansieres gjennom økte inntekter for utbytter: -3 200 000 kroner.

- d. Kommunestyret bevilger 21 500 000 kroner til å dekke økte energikostnader for tjenesteområdene i kommunen.

Økt bevilgning drift til følgende tjenesteområder med oppgitt beløp:

Tjenesteområde	Budsjettøkning
Administrasjon	595 000
Barnehage	668 000
Barnevern	108 000
Bolig	1 744 000
Brann og ulykkesvern	30 000
Helse	526 000
Idrett	996 000
Kultur	877 000
Livssyn	13 000
Næring	724 000
Nærmiljø	64 000
Omsorg	5 215 000
Samferdsel	2 010 000
Skole	7 731 000
Sosial	185 000
Økonomi	22 000
Total budsjettøkning energi	21 508 000

Finansieres gjennom økte inntekter for utbytter på tilsammen: -21 508 000 kroner.

- e. Kommunestyret bevilger 400 000 kroner til å øke formannskapets disposisjonspost til 500 000 kroner.

Økt bevilgning drift til tjenesteområde 01 Administrasjon: 400 000 kroner. Finansieres gjennom økte inntekter for utbytter: -400 000 kroner.

- f. Kommunestyret øker inntektene i budsjettet for Utbytter under Netto finansutgifter med -31 700 000 kroner. 28 350 000 kroner brukes til å finansiere bevilgningene i punktene 2.a til 2.e. Restbeløpet på 3 350 000 kroner avsettes til disposisjonsfond.
3. Den tilbakeførte premiereserven på 166,84 mill kroner som er satt av til kommunens premiefond i KLP, tas ut over en periode på 7 år, med 25 mill. kroner per år i 2022-2027 og resterende 16,84 mill. kroner i 2028.

Forslag til vedtak investering:

1. Rådmannens budsjettoppfølging investering per 1. tertial 2022 tas til orientering
2. Kommunestyret godkjenner foreslåtte budsjettendringer i henhold til kolonnen forslag til budsjettendring i bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd (2A), spesifisering av sum investeringsutgifter i bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 andre ledd (2B)
3. Kommunestyret vedtar at det settes av 1,4 mill. kroner til tapsfond for startlån i 2022, tilsvarende 2 % av årets bevilgning. Avsetningen finansieres av og beholdes på ubundet investeringsfond. Det opprettes et eget ubundet investeringsfond til formålet for å holde tapsfondet adskilt fra resterende ubundet investeringsfond.
4. Kommunestyret godkjenner revidert låneopptak for 2022, som følge av endringer i forbindelse med budsjettoppfølging investering 1. tertial 2022.

Låneopptak 2022	
Til finansiering av startlån	70 000 000 kroner
Til finansiering av øvrige investeringer	360 099 000 kroner
- herav til selvkostinvesteringer	251 353 000 kroner
Sum låneopptak	430 099 000 kroner

Saksutredning

Saksutredning drift

Basert på økonomioppfølging drift per 1. tertial, er det en positiv prognose i driftsbudsjettet på 41,7 mill. Kroner. Prognosen er noe optimistisk, da den økte lønns- og prisveksten bare i begrenset grad er lag inn i prognosene for tjenesteområdene. Med denne prognosen og før endringer i avsetning/bruk av fond, vil netto resultat kunne bli på 2,4 % for 2022.

Totaloversikt økonomi drift

Beløp i 1000

	Budsjett hiå.	Regnskap hiå.	Avvik hiå.	Budsjett 2022	Prognose inkl. tiltak	Avvik etter tiltak
Sentrale inntekter	-897 861	-925 368	27 508	-2 693 406	-2 802 706	109 300
Netto finansutgifter og inntekter	6 139	28 222	-22 083	33 870	21 070	12 800
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	0	0	0	65 916	65 916	0
Til disposisjon	-891 722	-897 146	5 424	-2 593 620	-2 715 720	122 100
Administrasjon	61 593	63 961	-2 368	172 099	172 104	-5
Barnehage	188 169	188 246	-76	405 048	415 698	-10 650
Skole	233 785	237 420	-3 635	664 653	688 337	-23 684
Kultur	19 985	18 707	1 278	56 206	57 256	-1 050
Idrett	10 803	12 250	-1 447	29 747	31 397	-1 650
Livssyn	13 380	13 279	102	27 084	27 084	0
Helse	44 573	59 867	-15 295	128 465	129 215	-750
Omsorg	327 481	406 546	-79 065	923 348	957 918	-34 570
Sosial	38 836	39 807	-972	113 878	131 048	-17 170
Barnevern	38 282	34 446	3 837	112 696	116 196	-3 500
Forvaltning	3 381	1 619	1 762	7 768	5 376	2 392
Nærmiljø	9 593	8 953	640	30 092	29 792	300
Bolig	-1 538	-1 939	401	5 230	7 530	-2 300
Næring	5 213	8 877	-3 664	13 384	14 084	-700
Samferdsel	11 830	12 015	-184	42 141	45 141	-3 000
Brann og ulykkesvern	37 184	37 107	78	48 323	48 323	0
VAR	-51 783	-57 528	5 745	-28 941	-44 841	15 900
Økonomi	-10 492	-2 871	-7 621	-157 601	-157 686	85
Sum disponering	980 278	1 080 762	-100 485	2 593 620	2 673 972	-80 352
Merforbruk -/mindreforbruk +	88 556	183 616	-95 061	0	-41 748	41 748

Oppjustert skatteanslag i revidert nasjonalbudsjett

I revidert nasjonalbudsjett er anslaget for skatteinngang til kommunene økt med 17,4 mrd. kroner. Dette skyldes dels en oppjustering av anslagene for lønns- og sysselsettingsvekst og dels økte utbytter til personlige skattytere i 2021 som innebærer økte skatteinntekter i 2022 på 11,4–13 mrd. kroner for kommunene. De økte skatteinntektene for økte utbytter blir i stor grad trukket inn igjen av staten. Det økte skatteanslaget har stor betydning for Karmøy kommune, da kommunens inntekter fra skatt og skatteutjevning i sum avhenger i svært stor grad av nasjonal skatteinngang. Med disse nye anslagene vil frie inntekter bli 58 mill. kroner høyere enn i opprinnelig vedtatt budsjett. Det benyttes prognosemodellen fra KS i beregningene. Denne økningen skal dekke økte kostnader med høyere lønns- og prisvekst. I vedtatt budsjett er det lagt til grunn en deflator på 2,5 %. I revidert nasjonalbudsjett 2022 er den økt til 3,7 %. For Karmøy vil den økte kostnadsveksten utgjør over 30 mill. kroner. Økt lønns- og prisvekst er bare i begrenset grad lagt inn i prognosene for tjenesteytningene. Totalprognosen er dermed noe optimistisk.

Finanspostene bidrar positivt med 12,8 mill. kroner. Utbytte fra Haugaland Kraft blir 31,7 mill. kroner høyere enn budsjettet. Den negative avkastningen i markedsporteføljen drar i motsatt retning med -19,7 mill. kroner lavere enn budsjettet per april. Dette må forventes å svinge en hel del gjennom året. Under forutsetning av budsjettet avkastning oppnås resten av året, er prognosen for hele året også satt til -19,7 mill. kroner. Kommunestyret har satt av egne fondsmidler som ved behov skal benyttes slik at svingninger i avkastningen ikke skal ha direkte konsekvenser for løpende drift.

Forventet negativt avvik i tjenesteproduksjonen

For tjenesteproduksjonen er prognosen negativt avvik med -80,4 mill. kroner. En vesentlig del av dette er knyttet til bosetting av flyktninger, men hvor økte kostnader må ses i sammenheng med økt integreringstilskudd. Justert for høyere bosettingsinntekter, er avviket på -32,1 mill. kroner. De største utfordringene ligger innen strømpriser, samt innen tjenesteytningene barnehage og

omsorg.

Hovedpunktene i tjenesteproduksjonen er som følger:

- Et høyere antall og andel barn som benytter seg av barnehagetilbudet, og det tar lengre tid enn forventet å oppnå full økonomisk effekt av omorganiseringen av arbeidet med spesialpedagogisk hjelp for førskolebarn. I tillegg er det noen budsjettmessige konsekvenser fra statsbudsjettet med videreføring av kapitaltilskuddet og økt deflator i 2021, som har effekt på tilskuddet til private barnehager. Dette medfører at prognosen for barnehagene er på -10,6 mill. kroner.
- Fortsatt sterk vekst i vedtak om brukerstyrt personlig assistanse (BPA) og andre kostnadsutfordringer bidrar til en negativ prognose på omsorgssektoren på -34,6 mill. kroner.
- Høye strømpriser medfører 21,5 mill. kroner i økte kostnader, fordelt på de ulike tjenesteområdene.
- VAR viser en positiv prognose på 15,9 mill. kroner grunnet høyere rentenivå enn i budsjettet. Dette innebærer at kommunen får høyere inntekter fra selvkostområdet VAR, for å dekke beregnet høyere kapitalkostnader hos kommunen, og må derfor ses i sammenheng med kommunens finansutgifter. Siden beregningen av kapitalkostnader i selvkostområdet gjøres på bakgrunn av sentralt fastsatte forutsetninger, er de ikke direkte koplet til kommunens faktiske rentekostnader. Disse faktiske rentekostnadene avhenger blant annet av andel fastrente. Vurderingen per april er at kommunen har en høy andel fast rente, og at kommunens renteutgifter vil øke vesentlig mindre enn de økte beregnede kapitalkostnadene i selvkostområdet.
- På andre områder er avvikene, korrigert for forslagene til budsjettendringer i denne saken og bosetting, mindre eller positive.

Koronasituasjonen har i årets første måneder påvirket kommunen, også på økonomiområdet. Dette påvirker tallene, og gjør sammenligninger mer krevende, og sammen med usikkerhet om hvordan pandemien påvirker aktivitet og bruk av tjenester, det kan være vanskeligere å fange opp trender. Karmøy kommune har tatt i bruk den sentrale rammeavtalen om utvidet kompensasjon for overtid og merarbeid i forbindelse med koronapandemien. Dette har ført til en kraftig økning i merkostnadene. Det er tidligere lagt til grunn at finansieringen av merkostnadene med korona ville komme i revidert nasjonalbudsjett. Det gjorde det ikke. Det kom i stedet uklare signaler om finanseringen. Rådmannen viser til egen sak om korona der dette omtales grundigere.

Hovedbildet uavhengig av korona, er at det er signaler om et betydelig kostnadspress på flere områder i tjenesteproduksjonen.

Andre forutsetninger

Det er i rapporten lagt til grunn at kommunens merutgifter i forbindelse med covid19-pandemien blir dekket av statlige midler.

Forslag til budsjettendringer innen Barnehage

Kapitaltilskudd

I forslag til statsbudsjett 2022 ble det foreslått å redusere satsene for kapitaltilskudd. Dette ble også lagt til grunn i vedtatt budsjett 2022 for tjenesteområdet 02 Barnehage, med en reduksjon i rammen på 1,178 mill. kroner. I vedtatt statsbudsjett ble reduksjonen tatt bort og satsen økt med 100 kroner pr heltidsplass, ref. Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager § 6 (endret 21.12.2021). Opptaket av barn 15.12.2021 viser at det er 1734,4 heltidsplasser i private barnehager. Med endringene i vedtatt statsbudsjett, gir det en kostnad ut over det som er lagt til

grunn i budsjettet for kommunen på 1,350 mill. kroner. Rådmannen foreslår derfor å øke rammen på tjenesteområdet 02 Barnehage med 1,350 mill. kroner, som finansieres gjennom det økte utbytte fra Haugaland Kraft.

Økt tilskudd private barnehager grunnet økt deflator i 2021

I vedtatt budsjett 2022 ble det lagt til grunn en deflator for 2021 på 2,7 % ved beregning av tilskuddet til private barnehager. Deflatoren er i ettertid justert til 3,3 % og satt som grunnlag for tilskudd til private barnehager. Med endringen i deflatoren, gir det en kostnad utover det som er lagt til grunn i budsjettet for kommunen på 1,900 mill. kroner. Grunnet økt deflator foreslår rådmannen å øke rammen på tjenesteområdet 02 Barnehage med 1,900 mill. kroner, som finansieres gjennom det økte utbytte fra Haugaland Kraft.

Forslag til budsjettendringer innen Skole

KS og lærerorganisasjonene har etter forhandlinger blitt enig om ny arbeidstidsavtale (SFS 2213). Avtalen gjelder fra 1.1.2022 til 31.12.2023, men endringene i særavtalen gjøres i praksis gjeldende fra nytt skoleår 2022/2023.

Om avtalen skriver KS:

«KS er enige med lærerorganisasjonene i at kontaktlærerrollen er viktig og at den bør styrkes. Mer tid til kontaktlærerrollen er i rapporten "Skolen etter koronapandemien" understreket som et viktig tiltak mot tapt læring som følge av pandemien.

I tillegg til reduksjonen i årsrammen for undervisning som alle kontaktlærere har i dag, får lærere i

grunnskolen som er kontaktlærer for 21 elever eller mer, fra skoleåret 2022/2023, en ytterligere reduksjon med 28,5/38 (60/45 minutters enheter) årsrammetimer. Ressursen kan fordeles på en annen måte ved partsenighet.»

Det er gjennomført kvalitative og kvantitative beregninger av effekten for Karmøy kommune, og resultatet er tatt inn i ressursmodell for grunnskolen for år 22/23. Konsekvensen er at det må settes av 10,04 stillinger utover det tidligere tildelte, for å ivareta den avtalemessige forpliktelsen med hensyn til økt timeantall for kontaktlærere. Dette gir en helårseffekt på 7,600 mill. kroner. Effekten for 2022 med 5/12 blir 3,200 mill. kroner. Rådmannen foreslår derfor å øke rammen for tjenesteområdet 03 Skole med 3,200 mill. kroner for budsjettåret 2022, som finansieres gjennom det økte utbytte fra Haugaland Kraft.

Forslag til budsjettendringer innen energipriser

Prognosen tilsier at høye strømpriser medfører om lag 21,5 mill. kroner i økte kostnader, fordelt på de ulike tjenesteområdene. Det er lite som tilsier at prisene skal gå ned i løpet av året. Rådmannen foreslår følgende økning i rammene for tjenesteområdene:

Tjenesteområde	Budsjettøkning
Administrasjon	595 000
Barnehage	668 000
Barnevern	108 000
Bolig	1 744 000
Brann og ulykkesvern	30 000
Helse	526 000
Idrett	996 000
Kultur	877 000
Livssyn	13 000
Næring	724 000
Nærmiljø	64 000
Omsorg	5 215 000
Samferdsel	2 010 000
Skole	7 731 000
Sosial	185 000
Økonomi	22 000
Total budsjettøkning energi	21 508 000

Dette finansieres av det økte utbytte fra Haugaland Kraft.

Forslag til budsjettendringer innen formannskapetets disposisjonspost

I rådmannens forslag til Handlingsprogram 2022-2025 var det i forslag til vedtakspunkt 16 lagt inn kr 900 000 i avsetning til formannskapetets disposisjonspost. Dette innbar i realiteten en økning i forhold til vedtatt budsjett for 2021 (KST 176/20 vedtakspunkt 16) med 400 000 kroner. Ved en inkurie ble det ikke opprettet et tiltak for denne økningen i budsjettets talldel. Da kommunestyret i KST 136/21 vedtakspunkt 16 vedtok å redusere formannskapetets disposisjonspost med kr 400 000 til kr 500 000 til, medførte det et tiltak i talldelen som i praksis reduserte disposisjonsposten til kr 100 000. For å opprettholde kommunestyrets vedtak om formannskapetets disposisjonspost på kr 500 000, foreslår rådmannen å øke rammen for tjenesteområdet 01 Administrasjon med kr 400 000. Dette finansieres gjennom det økte utbytte fra Haugaland Kraft.

Forslag til budsjettendringer for utbytte under sentrale poster

Utbytte fra Haugaland Kraft AS er 31,7 mill. kroner høyere enn vedtatt budsjett. Rådmannen foreslår å øke budsjettet for utbyttet under sentrale poster med tilsvarende beløp. Av dette blir 28,350 mill. kroner brukt til å finansiere de andre foreslåtte budsjettendringen i denne saken. Det resterende beløpet på 3,35 mill. kroner, foreslås avsatt til disposisjonsfond for å dekke opp rundt usikkerheten om lønnsvekst og koronafinansiering.

Frigjøring av premiereserver i KLP

Som følge av endringer i reglene for offentlig tjenstepensjon er det frigjort betydelige midler fra oppsparte pensjonsreserver (premiereserver) i KLP. For Karmøy kommune betyr dette at kommunen har fått tilbakeført 166,84 mill. kroner som er satt av til kommunens premiefond i KLP.

Midler på premiefondet kan bare benyttes til betaling av fremtidige pensjonspremier. Kommunene må ta stilling til på hvilken måte bruk av premiefondet skal skje. Bruk av premiefondet til å dekke pensjonspremier vil redusere det såkalte premieavviket i året dette gjøres. Dette året vil bruk av premiefond først og fremst ha likviditetsmessig effekt ved at kommunen reduserer premiefondet i KLP og samtidig betaler inn tilsvarende mindre premie. Dette vil redusere likviditet og avkastning på premiefondet i KLP, og øke likviditet og avkastning på kommunens egen likviditet. Samtidig vil redusert premieavvik i påfølgende år ha en resultateffekt, der kommunenes samlede regnskapsmessige kostnad blir redusert. Karmøy avskriver premieavvik over 7 år, og reduksjon i premieavvik vil ha positiv effekt de kommende 7 årene.

Hensynet til en ansvarlig økonomiforvaltning tilsier etter rådmannens vurdering at kommunen

bruker de frigjorte midlene med tanke på å få til en jevn utvikling i pensjonskostnadene. Rådmannen foreslår på denne bakgrunn at de tilbakeførte premiereservene tas ut over en periode på 7 år, med 25 mill. kroner per år i 2022-2027 og resterende 16,84 mill. kroner i 2028.

Rådmannens konklusjon for budsjettoppfølging drift

Den samlede prognosen i denne budsjettoppfølgingen tyder på at kommunen vil få et bedre driftsresultat enn budsjettet som følge av høyere skatteinntang til kommunene enn staten anslo i fjor høst. Dette dekker mer enn den negative prognosen som tjenestene viser. Men det er en risiko for at koronautgiftene ikke fullt ut blir kompensert og i prognosen er det bare i begrenset grad tatt høyde for økt lønns- og prisvekst. Dette gjør at rådmannen vil arbeide videre med å tilpasse utgiftsnivået til de vedtatte rammene for tjenesteområdene inneværende år og videre i økonomiplanen.

Saksutredning investering

Karmøy kommunen har i 2022 over 80 aktive investeringsprosjekt, med et samlet årsbudsjett på 1,15 mrd. kroner. Det er per 1. tertial regnskapsført investeringsutgifter på 164 mill. kroner.

Bakgrunn for saken

Rådmannen viser til vedtatt økonomireglement investering, hvor det fremkommer at det skal rapporteres på investeringene til formannskap og kommunestyret tertialvis (1, 2, og 3 tertial). Rapporteringen skal fokusere på vesentlig styringsinformasjon som fremdrift, økonomi, kvalitet og risiko.

I tertialrapporten foreslår rådmannen endringer i forhold til årets budsjett eller i forhold til prosjektets totale budsjetttramme. Det skilles mellom årsavhengige budsjettjusteringer og budsjettjusteringer knyttet til prosjektets vedtatte totalramme. Årsavhengige budsjettjusteringer er i hovedsak en teknisk øvelse for å ivareta krav til et realistisk årsbudsjett og er knyttet til periodisering av budsjettet innenfor prosjektets vedtatte totale budsjetttramme. Vesentlige endringer knyttet til prosjektets totale budsjetttramme fremmes som egne budsjettsaker uavhengig av tertialrapporteringen. Mindre, mer tekniske endringer av total budsjetttramme kan foreslås i forbindelse med tertialrapporteringen.

Hovedbildet knyttet til kommunens investeringsportefølje per 1. tertial 2022

Kommunen har per 1. tertial 2022 i overkant av 80 aktive investeringsprosjekt, med et samlet årsbudsjett (sum investeringsutgifter) på over 1,15 mrd. kroner. Per 1. tertial ligger påløpte investeringsutgifter på 164 mill. kroner. Per 1. tertial 2021 var sammenlignbart realisert investeringsnivå i kommunen på 77 mill. kroner. Realisert investeringsnivå så langt i 2022 er betydelig høyere enn for samme periode de siste årene. Dette skyldes at flere av de store prosjektene i porteføljen nå er i gjennomføringsfasen. Dette gjelder blant annet Skudeneshavn sykehjem, Ny idrettshall Vormedal, Stangaland skole og Solheimtunet. I tillegg er det i 2022 god fremdrift på flere av underprosjektene knyttet til hovedplan vann og hovedplan avløp. Prosjekt som Beredskapssenter lege og brann, Ny gjenvinningsstasjon, Nye Veavågen skole og Byutvikling er noen av prosjektene som er under prosjektering hvor det forventes at prosjektene kan kunngjøre anbudskonkurranse i løpet av 2022.

Investeringsbudsjett 2022 består av opprinnelig budsjett 2022, samt ubrukte budsjettmidler fra 2021 som er rebudsjettet i 2022. I tillegg er vedtatte budsjettendringer knyttet til økt total budsjetttramme for prosjektene Ny gjenvinningsstasjon og Etablering av scene og oppgradering av tilhørende uteareal i Kopervik innarbeidet i budsjett 2022.

Årsavhengig budsjettjustering

Budsjettet investeringsnivå har vært stigende de siste årene. Gjennomføringsevnen har i samme periode ikke vært like høy som gjennomføringsviljen. Dette har medført et budsjettmessig etterslep, som igjen medfører et betydelig investeringsbudsjett inneværende år. Realisert investeringsnivå de siste årene har ligget på i underkant av 500 mill. kroner. Tross god

gjennomføring så langt i 2022 er det dessverre ikke realistisk at all planlagt aktivitet i år lar seg realisere. Basert på oppdaterte prognoser i forhold til fremdrift og periodisering av budsjett foreslår rådmannen en årsavhengig budsjettjustering på 252,9 mill. kroner. Foreslått budsjettjustering er kommentert per prosjekt i prosjektrapporten «Status investeringer». Årsakene til at budsjettmessig fremdrift ikke blir som planlagt og budsjettert er mange. Noen prosjekt har forsinket fremdrift og ferdigstillelse i forhold til tidligere plan, og avsatte budsjettmidler må flyttes ut av den grunn. Andre prosjekt opprettholder planlagt ferdigstillelse mens periodisering av budsjettet viser seg å avvike fra oppdatert betalingsplan. Prosjekt hvor det skal erverves grunn trekker ofte ut i tid fordi forhandlingsperioden blir lengre enn håpet på. Komplekse prosjekt har gjerne en lang avklaringsprosess før selve planleggingen av bygging kan tas tak i. I tillegg er det en knapphet i forhold til interne ressurser på flere fagfelt. I tider med høykonjunktur er det vanskeligere for kommunen å rekruttere og beholde kvalifisert arbeidskraft.

Prosjekt som avsluttes

Prosjektene Energikartlegging, Husøy industrifelt – klargjøring av område 6 og Skudeneshavn brannstasjon – ombygging/tilbygg er ferdigstilt i sin helhet og prosjektene kan avsluttes. Energikartlegging og Skudeneshavn brannstasjon avsluttes med litt merforbruk, mens prosjektet knyttet til Husøy industrifelt avsluttes med et betydelig mindreforbruk. Mer informasjon knyttet til det enkelte prosjektet fremkommer i prosjektrapporten «Status investeringer».

Budsjettmessig endring knyttet til mer- og mindreforbruk ved avslutning av prosjektene ivaretas i rådmannens samlede forslag til budsjettjustering. Prosjektene avsluttes med et samlet mindreforbruk på 4 945 000 kroner.

Investeringsprosjekt som avsluttes	Total budsjetttramme	Akkumulert regnskap	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Budsjettavvik
Energikartlegging	2 000 000 kr	2 277 332 kr	-242 000 kr	35 169 kr	-277 169 kr
Husøy industrifelt - klargjøring av område 6	10 000 000 kr	4 777 204 kr	7960 000 kr	2 737 623 kr	5 222 377 kr
Skudeneshavn brannstasjon - ombygging/tilbygg	11 600 000 kr	11 759 811 kr	-88 000 kr	71 741 kr	-159 741 kr
				Sum budsjettavvik	4 945 208 kr

Diverse

Kirkebygg – rehabilitering (årsbevilgning)

Kommunestyret vedtok desember 2021 i sak 136/21 - [Handlingsprogram 2022-2025 med budsjett og økonomiplan](#) å øke budsjett 2022 for Kirkebygg - rehabilitering med 500 000 kroner. Ved en feil ble det beregnet momskompensasjon på dette beløpet tilsvarende 100 000 kroner. Budsjettmidlene utbetales til Karmøy kirkelige fellesråd som investeringstilskudd og skal derfor være eks.mva. Rådmannen foreslår at feilen rettes opp. Dette innebærer at budsjettert momskompensasjon reduseres med 100 000 kroner og at bruk av lån økes med 100 000 kroner.

Tapsfond for startlån

Rådmannen viser til kommunestyresak 073/21 - [Startlån - Ekstra låneopptak i 2021 - Avsetting til tapsfond for startlån](#) hvor det fremkommer at tapsfond til startlån til enhver tid bør være på 2 % av samlet utlån. Rådmannen anbefaler derfor at det avsettes til tapsfond med 1,4 mill. kroner tilsvarende 2 % av årets budsjetterte utlån, fratrasket ubrukte budsjetterte utlånsmidler fra 2021

som er rebudsjettert i 2022. Saldo på tapsfondet blir da 7,5 mill. kroner. Avsetningen finansieres av og beholdes på ubundet investeringsfond. Det opprettes et eget ubundet investeringsfond til formålet for å holde tapsfondet adskilt fra resterende ubundet investeringsfond.

Låneopptak 2022

Med bakgrunn i oppdaterte prognoser per 1. tertial 2022 foreslår rådmannen budsjettendringer knyttet til investeringsutgifter på 257 719 000 kroner. 252 874 000 kroner av dette gjelder årsavhengige budsjettjustering som trekkes ut av budsjett 2022 og innarbeides i forbindelse med rullering av investeringsbudsjett 2023-2031. Prosjekt som avsluttes per 1. tertial 2022 avsluttes med et samlet mindreforbruk på 4 945 000 kroner, som foreslås budsjettjustert. Tilskudd til andres investeringer økes med 100 000 kroner med bakgrunn i en feil i budsjett 2022 for Kirkebygg – rehabilitering (årsbevilgning).

Foreslåtte budsjettendringer medfører et redusert finansieringsbehov i 2022. Bruk av lån reduseres med 242 594 000 kroner. Låneopptak for 2022 blir da:

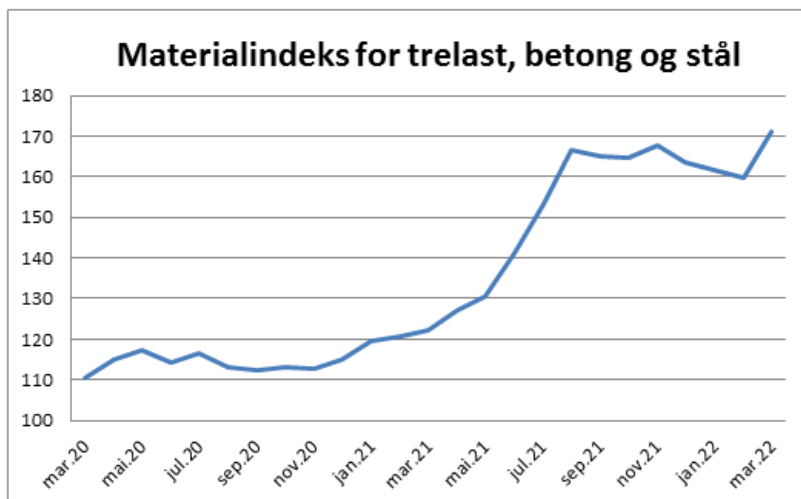
Låneopptak 2022	
Til finansiering av startlån	70 000 000 kroner
Til finansiering av øvrige investeringer	360 099 000 kroner
- herav til selvkostinvesteringer	251 353 000 kroner
Sum låneopptak	430 099 000 kroner

Sterk prisvekst og lange leveringstider

Covid-19 pandemien har de siste par årene hatt betydelig innvirkning på global varehandel, og har skapt kapasitetsutfordringer på tilbudssiden og vanskeliggjort transport av varer. Samtidig har vi hatt høy internasjonal etterspørsel etter byggevarer. Gjennom 2021 har det funnet sted en svært stor prisøkning på energivarer. Særlig har denne utviklingen vært drevet av høye priser på naturgass. Varer som produseres av betydelige mengder energi, har dermed blitt påvirket av de høye energiprisene. Russlands invasjon av Ukraina har som kjent utløst en omfattende handelskrig mellom vestlige land og Russland/Hviterussland. Dessuten vil det meste av vareeksport fra Ukraina falle bort. En del av innsatsfaktorene som hyppig brukes i kommunens investeringer vil i global handel direkte bli påvirket av krigen. Både Russland og Ukraina er i utgangspunktet blant verdens største stålprodusenter. Russland og Hviterussland er store produsenter av trelast og trebaserte produkter. Varetilgjengeligheten som forsvinner fra Ukraina, Russland og Hviterussland må dermed etterspørres fra andre markeder.

Investeringsbudsjettet for 2022-2031 baserer seg på prisnivået medio 2021 justert for forventet prisstigning for 2022. Den faktiske prisveksten det siste året har vært betydelig høyere enn forutsatt per medio 2021. Dette medfører økt risiko for at flere av kommunens investeringsprosjekt er underfinansiert. Kostnadsreduserende tiltak i forhold til omfang, innhold, materialvalg og liknende må vurderes for det enkelte prosjekt. I tillegg er det lange leveringstider på flere typer varer, som kan medføre forsinket fremdrift i pågående prosjekt. Innsatsfaktorer som hyppig brukes i kommunens investeringer er trelast, betong, armeringsstål og konstruksjonsstål. I henhold til grafen under viser indeksprisutvikling for perioden mars 2021 – mars 2022 for disse byggematerialer en prisvekst på 40 %.

Flere av kommunens pågående investeringsprosjekt har helt eller delvis inngått fastpriskontrakt med entreprenør. Med så sterk prisutvikling og i usikre tider som nå vil det kunne bli vanskeligere å enes om fastpriskontrakter. Det vil derfor være naturlig at det for kommunens kommende utlysninger i større grad legges opp til indeksregulerte kontrakter.

Grunnlagsdataene er hentet fra Statistisk Sentralbyrås statistikkbank (08657 – Byggekostnadsindeks for boliger) Materialindeks for trelast, betong og stål (2015=100), etter statistikkvariabel, materialtype og måned.

Byggekostnadsindeks for veganlegg viser også en historisk prisøkning. Materialkostnadene har gått opp med 26,3 % det siste året og maskinkostnadene ekskludert maskinfører har gått opp 9,7 % de siste 12 månedene. Største del av denne kostnadsveksten har kommet i 2022, hvor dieselpriisen har vært en faktor. Denne prisveksten har stor påvirkning på mange av kommunens investeringsprosjekt. Spesielt gjelder dette prosjekter innenfor veg, vann og avløp. Det jobbes med å gjennomgå prosjektrammene i forbindelse med beslutningspunkter for de ulike prosjektene og ved rullering av investeringsbudsjettet. Vesentlige endringer knyttet til prosjektets totale budsjettramme fremmes som egne budsjettsaker, eller i forbindelse med neste års handlingsprogram.

Bevilgningsoversikt investering budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd (2A)

Beløp i 1000

	Årsbudsjett 2022	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettendring
Investeringer i varige driftsmidler	1 131 119	873 300	257 819	-257 819
Tilskudd til andres investeringer	5 300	5 400	-100	100
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	11 000	11 000	0	0
Utlån av egne midler	3 684	3 684	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	1 151 103	893 384	257 719	-257 719
Kompensasjon for merverdiavgift	-101 498	-89 761	-11 737	11 737
Tilskudd fra andre	-52 189	-48 801	-3 388	3 388
Salg av varige driftsmidler	-29 527	-24 527	-5 000	5 000
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0
Bruk av lån	-625 425	-382 831	-242 594	242 594
Sum investeringsinntekter	-808 639	-545 920	-262 719	262 719
Videreutlån	97 392	97 392	0	0
Bruk av lån til videreutlån	-97 392	-97 392	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	15 000	15 000	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	-15 000	-15 000	0	0
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0
Overføring fra drift	-131 200	-131 200	0	0
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	26 527	21 527	5 000	-5 000
Bruk av ubundet investeringsfond	-237 791	-237 791	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-342 464	-347 464	5 000	-5 000
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt investering budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 andre ledd (2B)

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Årsbudsjett 2022	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettendring
Administrasjon				
IKT-investeringer (årsbevilgning)	10 842	10 842	0	0
Digitalisering (planprosjekt)	3 414	3 414	0	0
Energikartlegging	-242	35	-277	277
Reservestrøm	1 492	492	1 000	-1 000
Oppgradering av Senteret	10	10	0	0
MO-senter og administrasjonslokaler	64 978	36 978	28 000	-28 000
Kjøp av eiendom	7 500	7 500	0	0
Sum Administrasjon	87 994	59 271	28 723	-28 723
Barnehage				
Skudenes barnehage - vann/avløpskrav	500	0	500	-500
Vormedal barnehage - universell utforming og oppgradering uteareal	800	800	0	0
Bygnes vitenbarnehage - universell utforming og oppgradering uteareal	551	551	0	0
Oppgradering uteareal kommunale barnehager	6 800	6 800	0	0
Sum Barnehage	8 651	8 151	500	-500
Skole				
Universell utforming og oppgradering uteareal	169	169	0	0
Kopervik skole				
Stangaland skole	55 645	55 645	0	0
Vormedal ungdomsskole - rehab/påbygg	100	100	0	0
Nye Veavågen skole	30 540	26 040	4 500	-4 500
Solcellepanel formålsbygg - pilot	1 599	1 000	599	-599
Vormedal ungdomsskole - UU og oppgradering uteareal	600	600	0	0
Kjøp av båt, Vågen læringssenter	1 500	1 500	0	0
Realfagslab Stangaland og Bø ungdomsskole	1 200	2 400	-1 200	1 200
Skudeneshavn skole - universell utforming og oppgradering uteareal	2 500	0	2 500	-2 500
Sum Skole	93 853	87 454	6 399	-6 399
Kultur				
Nytt kulturhus	216	216	0	0
Sum Kultur	216	216	0	0
Idrett				
Stangaland skole	8 733	8 733	0	0
Åkra - ervedv/infrastruktur/idrettshaller	253	253	0	0
Ny idrettshall Vormedal	37 235	37 235	0	0
Nye Veavågen skole	1 900	1 500	400	-400
Sum Idrett	48 121	47 721	400	-400
Livssyn				
Kirkebygg - rehabilitering (årsbevilgning)	100	0	100	-100
Sum Livssyn	100	0	100	-100
Helse				
Beredskapssenter, lege og brann	4 163	1 000	3 163	-3 163
Sum Helse	4 163	1 000	3 163	-3 163
Omsorg				
Vea sykehjem - byggetrinn 2	76	76	0	0
Skudeneshavn sykehjem	96 065	96 065	0	0
Digitalisering / pasientsikringsanlegg	13 679	13 679	0	0
MO-senter og administrasjonslokaler	17 011	11 011	6 000	-6 000
Ladestasjoner el-biler	2 024	2 024	0	0
Takheiser beboerrom sykehjem	4 000	4 000	0	0
Sum Omsorg	132 855	126 855	6 000	-6 000

Beløp i 1000

	Årsbudsjett 2022	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettendring
Sosial				
MO-senter og administrasjonslokaler	17 501	11 501	6 000	-6 000
Sum Sosial	17 501	11 501	6 000	-6 000
Forvaltning				
Oppmålingsmaterieil (årsbevilgning)	51	51	0	0
Sum Forvaltning	51	51	0	0
Nærmiljø				
Historiske Avaldsnes - driftsbygning og parkering	6 500	0	6 500	-6 500
Turveier Vea	6 531	2 000	4 531	-4 531
Turveier Almannamyrr	1 000	1 000	0	0
Universell utformet sti Bukkøyr	1 780	0	1 780	-1 780
Park lekeplass Åkra etappe 2	322	322	0	0
Byutvikling (planprosjekt)	33 759	13 759	20 000	-20 000
Etablering av scene og oppgradering av tilhørende uterom, Kopervik	3 925	3 925	0	0
Dagsturhytte	1 500	1 500	0	0
Sum Nærmiljø	55 317	22 506	32 811	-32 811
Bolig				
Boliger tilpasset vanskeligstilte 2018-2023 (planprosjekt)	10 165	5 800	4 365	-4 365
Stemmemyr (Spanne) boligfelt - etappe 3	2 328	2 328	0	0
Sandbakkene/Solhaugvegen (Åkrehamn) boligfelt	1 869	669	1 200	-1 200
Planleggingsmidler omsorgstun, langtidsplasser mv. fastlandet	44 412	44 412	0	0
Solheimtunet omsorgsboliger	17 482	17 482	0	0
Tøkjemyr omsorgsboliger vea	123	123	0	0
Skudeneshavn sykehjem	20 431	20 431	0	0
Rusnes (Kopervik) boligfelt	1 000	400	600	-600
Hålandshøgda (Skudeneshavn) boligfelt	300	300	0	0
Stemmemyr (Spanne) boligfelt - etappe 4	1 000	300	700	-700
Sum Bolig	99 110	92 245	6 865	-6 865
Næring				
Storamyrr (Skudeneshavn) industrifelt, etappe 2	3 112	0	3 112	-3 112
Husøy industrifelt - klargjøring av område 6	7 960	2 738	5 222	-5 222
Kjøp og opparbeidelse av tomt til biogass fyllestasjon	6 200	6 200	0	0
Sum Næring	17 272	8 938	8 334	-8 334
Samferdsel				
Trafikksikkerhetsplan 2018-2021 (planprosjekt)	20 894	8 894	12 000	-12 000
Vedlikeholdsmaskiner, Samferdsel og utemiljø (årsbevilgning)	5 066	5 066	0	0
Tostemveg, Åkrehamn	3 434	3 434	0	0
Hovedplan vei (planprosjekt)	6 977	6 977	0	0
Gang og sykkelvei, Eidsbakkane - Stølen	1 000	100	900	-900
Lagerlokaler, Åkrehamn	54	54	0	0
Infrastruktur/utvikling Kolnes	5 126	5 126	0	0
Overdragelse av anlegg fra andre (årsbevilgning)	2 473	2 473	0	0
Sum Samferdsel	45 024	32 124	12 900	-12 900
Brann og ulykkesvern				
Beredskapssenter, lege og brann	12 933	1 500	11 433	-11 433
Brannstasjon Veavågen	1 437	1 437	0	0
Skudeneshavn brannstasjon - ombygging/tilbygg	-88	72	-160	160
Sum Brann og ulykkesvern	14 282	3 009	11 273	-11 273

Beløp i 1000

	Årsbudsjett 2022	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettendring
VAR				
Vann og avløpsutbygging Kolnes	820	28	792	-792
Ny gjenvinningsstasjon Borgaredalen	59 131	59 131	0	0
Hovedplan avfall (planprosjekt)	26 137	26 137	0	0
Anleggsmaskiner - Borgaredalen	5 200	0	5 200	-5 200
Reservevannsforsyning	2 909	409	2 500	-2 500
Nødstrømsagregat Brekke vannbeh.	2 000	2 000	0	0
Hovedplan avløp (planprosjekt 2016-2020)	26 879	26 879	0	0
Hovedplan avløp (planprosjekt 2021-2027)	167 770	96 857	70 913	-70 913
Biler og maskiner, vann og avløp (årsbevilgning)	3 570	3 570	0	0
Hovedplan drikkevann (planprosjekt 2021-2027)	118 456	83 660	34 796	-34 796
Nye renovasjonsbiler og tilbringerbil	16 600	650	15 950	-15 950
Nye avfallsdunker	32 981	32 981	0	0
Rensing av sigevann fra deponi	10 920	10 920	0	0
Kopervik renseanlegg	6 400	4 400	2 000	-2 000
Påbygg pumpeverksted, vann og avløp	4 550	2 350	2 200	-2 200
Sum VAR	484 323	349 972	134 351	-134 351
Økonomi				
Mindre oppgraderinger av bygg og anlegg (årsbevilgning)	17 000	17 000	0	0
Universell utforming (planprosjekt)	5 206	5 206	0	0
Basestasjon Feøy	80	80	0	0
Sum Økonomi	22 286	22 286	0	0
Investeringer i varige driftsmidler	1 131 119	873 300	257 819	-257 819

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Årsbudsjett 2022	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettendring
Kirkebygg - rehabilitering (årsbevilgning)	4 300	4 400	-100	0
Kirkegård/gravplass (planprosjekt 2022-2029)	1 000	1 000	0	0
Tilskudd til andres investeringer	5 300	5 400	-100	0

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Årsbudsjett 2022	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettendring
Stiftelseskapital Haugaland reiseliv AS	3 000	3 000	0	0
Egenkapitalinnskudd klp	8 000	8 000	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	11 000	11 000	0	0

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Årsbudsjett 2022	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettendring
Utlån til Haugaland næringspark AS	3 684	3 684	0	0
Utlån av egne midler	3 684	3 684	0	0
Sum del 1-4	1 151 103	893 384	257 719	-257 719

Vedlegg:

Budsjettoppfølging drift og investering 1. tertial (vedlegg)

Notat - Frigjøring av premiereserver i KLP